

Neerlands diep

Academie voor publieke
bouw- en infraprojecten

Neerlands diep
Kwartaalrapportage
Vierde kwartaal 2022

Vierde kwartaalrapportage 2022

In deze laatste kwartaalrapportage van 2022 lees je meer over de diverse activiteiten van Neerlands diep in de maanden oktober, november en december.

Met deze laatste rapportage over het jaar 2022 sluiten we een succesvol jaar af. Individuele programma's als Nd Brug, Nd Kern en Nd Top konden wederom op grote belangstelling rekenen. Ook in het projectennetwerk vloeit nieuwe energie met de komst van een aantal nieuwe leden. Het is goed om te zien dat de animo van deelnemers, alumni en projectleden voor bijeenkomsten en programma's weer toeneemt.

Een terugkerend thema in de dilemma's van onze deelnemers is de relatie met de markt. Door de turbulente gebeurtenissen in deze tijd staat deze relatie regelmatig onder spanning. Dit houdt niet alleen de publieke opdrachtgevers bezig, maar ook de markt. Daarom kan het belang van een programma als 'De Verbinders' (waarin projectteams van publieke opdrachtgevers én marktpartijen samen een ontwikkeltraject volgen) niet onderschat worden. Neerlands diep is samen met de BOB (het opleidingscentrum voor de bouw) verantwoordelijk voor de ontwikkeling en uitvoering van dit programma. In deze kwartaalrapportage staan weer mooie voorbeelden van wat het programma de teams van de Afsluitdijk heeft gebracht. In de loop van 2023 zullen de BOB, Neerlands diep en de sponsors van 'De Verbinders' een flinke impuls geven aan de bekendheid van dit programma.

Inhoud

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

- Nd KERN 19-21
Seminar 12: De oogst
- Nd KERN 22-24
Seminar 3: Hoe werkt het samen?
- Nd BRUG 21
Module 2: Mijn project
- Nd KERN 20-22
Seminar 9
- Nd TOP 6
Derde bijeenkomst:
Publiek leiderschap in een verhitte maatschappij
- Nd BRUG 20
Module 4: Mijn Waarden

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

- Nd BRUG 16
Alumni bijeenkomst
- Nd BRUG 15
Alumni bijeenkomst
- Nd BRUG 17
Alumni bijeenkomst
- MINOR HOGESCHOLEN
Bijdrage in samenwerking met
Stichting de Generatie

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

- REGIECARROUSEL
Maatwerkbijeenkomst met programma ERTMS
- Nd ATELIER
Project Aanpak Ring Zuid Groningen
- Nd ATELIER
Alliantieatelier PHS Den Bosch-Vught
- Nd PROJECTPATRONEN
Reflectiesessie
- Nd ATELIER
Nd Omgevingsatelier voor Renovatie
Paleis van Justitie Den Haag
- Nd PROJECTPATRONEN
Large scale werksessie
- Nd PROJECTPATRONEN
Tussenevaluatie

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

- NEERLANDS DIEPGANG
4 Transformatie vastgoedportefeuille Defensie 14
- Nd SOCIËTEIT
4 De academische blik van... Wim Leendertse 14

SAMENWERKEN MET DE MARKT

- DE VERBINDERS
5 Zesde reflectiesessie
maatwerkprogramma Afsluitdijk 15
- DE VERBINDERS
6 Zevende reflectiesessie
maatwerkprogramma Afsluitdijk 15
- DE VERBINDERS
6 Achtste reflectiesessie
maatwerkprogramma Afsluitdijk 15

PROJECTENNETWERK

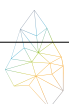
- PROJECT RENOVATIE RJI DEN HEY-ACKER
8 Nd Introductiebijeenkomst 16

NEERLANDS DIEP

- KLANTENRAAD NEERLANDS DIEP 17
- 9 RAAD VAN TOEZICHT NEERLANDS DIEP 17

DOORKIJK

- DOORKIJK KOMEND KWARTAAL 18
- AFSLUITING 19

Individuele programma's

INHOUD

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

SAMENWERKEN MET DE MARKT

PROJECTENNETWERK

NEERLANDS DIEP

DOORKIJK

Nd KERN 19-21

3, 4, 5
OKTOBER

Seminar 12: De oogst

De laatste drie dagen voor de deelnemers van Nd Kern 19-21. Er is ruimte voor reflectie en afronding, want met dit seminar sluiten de deelnemers het Kernprogramma af.

+

In dit laatste seminar van het Kernprogramma, presenteren de deelnemers op de eerste dag hun "taaië kwestie" aan de leidinggevende, aan elkaar en aan de begeleider.

De tweede dag staat in het teken van de persoonlijke oogst, wat heeft het programma de afgelopen anderhalf jaar gebracht voor de deelnemers, hoe zijn ze hiermee aan de slag gegaan en hoe blijven ze zichzelf ontwikkelen?

De laatste dag is er ruimte voor reflectie en afronding. De deelnemers namen afscheid van elkaar en ze spraken af hoe ze als groep met elkaar verder willen blijven leren.

Rijkswaterstaat 5 | Rijksvastgoedbedrijf 2 | ProRail 1 | Gemeente Amsterdam 3 | Waterschappen 2 | Provincie Zuid-Holland 1 | TenneT 1

Nd KERN 22-24

7, 8, 9
NOVEMBER

Seminar 3: Hoe werkt het samen?

Nd Kern 22-24 leerde in seminar 3 in drie dagen 'samen te werken'.

+

Seminar 3 gaf een reflectie op de gelaagdheid van hoe 'de werkelijkheid' is opgebouwd uit verschillende waarnemingen, beelden en interpretaties. De deelnemers leerden hoe dit de wijze waarop ze het vak als projectmanager zien kan beïnvloeden en welk appél dit doet op het leiderschap.

Ook het interveniëren en de dynamieken in samenwerken kwamen aan de orde. Dynamieken in samenwerken met het team, maar ook in de interne organisatie van de deelnemers. Ze keken naar onderstromen en samenwerken vanuit psychologisch perspectief. Er werd ze gevraagd waarom het gaat zoals het gaat? En stellen de deelnemers wel aan de orde wat daadwerkelijk aan de orde is? Een seminar dat wederom veel stof tot nadenken ga voor de deelnemers.

Rijkswaterstaat 5 | Rijksvastgoedbedrijf 3 | ProRail 4 | Gemeente Den Haag 2 | Gemeente Utrecht 1 | HWBP 2 | Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat 1

INHOUD

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

SAMENWERKEN MET DE MARKT

PROJECTENNETWERK

NEERLANDS DIEP

DOORKIJK

Nd BRUG 21

10, 11
NOVEMBER

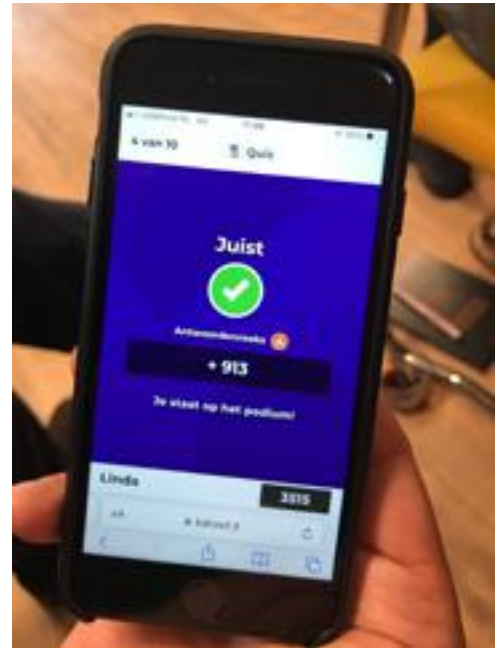
Module 2: Mijn project

Deze tweedaagse liet zien dat de groep zich goed blijft ontwikkelen. De veiligheid die in de eerste module was ontstaan, zette zich voort.

Nicoline Mulder ging de eerste dag met de deelnemers aan de slag met chaordisch projectmanagement. Dat bleek een lastig onderwerp om te doorgronden in één dag, het gaf de deelnemers wel interessante nieuwe perspectieven mee.

De tweede dag was Linde Peters van TWST te gast. Hoofdonderwerpen waren 'de interpretatieladder', 'single en double loop leren' en de 'Kader-Actie-Resultaat methodiek'. Het laatste onderwerp hebben de deelnemers tijdens de online supervisie in december nog uitgebreid geoefend.

Rijkswaterstaat 6 | Rijksvastgoedbedrijf 3 | ProRail 4 | Gemeente Amsterdam 1 | Gemeente Rotterdam 1 | Gemeente Utrecht 1 | Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat 1 | TenneT 1

Nd KERN 20-22

16, 17, 18
NOVEMBER

Seminar 9

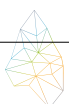
De deelnemers van Nd Kern 20-22 gingen in dit seminar op zoek naar welke factoren invloed hebben op het persoonlijk leiderschap.

Het seminar was gericht op wat er invloed heeft op persoonlijk leiderschap in het hier en nu van de deelnemers. Ze zochten naar uitgangspunten, wegen en patronen, waarden, kwaliteiten, valkuilen en overtuigingen die invloed konden hebben op het persoonlijk leiderschap.

De deelnemers werden ook meegenomen in het Japanse 'Ikigai'. Het leert deelnemers de reden van het bestaan. Daarbij werden de ontwikkelingen in het vakgebied meegenomen en kregen de deelnemers de vraag wat ze daarbij nodig hebben.

Rijkswaterstaat 5 | Rijksvastgoedbedrijf 1 | ProRail 3 | Waterschappen 2 | Gemeente Amsterdam 1

INHOUD

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

SAMENWERKEN MET DE MARKT

PROJECTENNETWERK

NEERLANDS DIEP

DOORKIJK

Nd TOP 6

21, 22
NOVEMBER

Derde bijeenkomst:

Publiek leiderschap in een verhitte maatschappij

"Wat staat je te doen als publiek leider" is een thema dat als rode draad door het Topprogramma loopt. Deze tweedaagse was mede gebaseerd op een aantal zaken die in de eerste (ontwerp) bijeenkomst van Top genoemd waren.

Inleider Paul 't Hart, hoogleraar bij de UU en NSOB, inspireerde de deelnemers over politiek, bestuur en ambtelijk vakmanschap in het veranderende landschap. Met name vertelde hij over de veranderende context vanaf 2000 en de zoektocht naar een nieuw paradigma voor 'staat en sturing'.

Nikki Sterkenburg vertelde over haar promotieonderzoek naar de beweegredenen van leden van extreem en radicaal rechts. Dat leidde tot interessante gedachteswisselingen tussen de deelnemers over wat te doen als er in de eigen organisatie iemand werkt die de waarden van de overheid niet aanhangt.

Carola Schoor van de Universiteit Leiden bracht een degelijk onderbouwd model om politici en bestuurders te duiden. Gebaseerd op de oude Grieken (Pathos/Ethos/Logos) en populisme, elitisme en pluralisme. Dit duiden gaf handvatten hoe de deelnemers met specifieke bestuurders of politici samen kunnen werken.

We sloten af met Luuk Ex, onderzoeker bij Beeld en Geluid. Hij sprak over desinformatie, 'fakenews' en misinformatie.

Rijkswaterstaat 4 | Rijksvastgoedbedrijf 2 | ProRail 3 | Gemeente Amsterdam 1 | Gemeente Rotterdam 1 | HWBP 1

Nd BRUG 20

24, 25
NOVEMBER

Module 4: Mijn Waarden

Thema van de vierde module was: wat drijft de deelnemers als leiders, voor welk gedrag zijn zij allergisch en hoe verhoudt zich dit tot de specifieke leervragen van de deelnemers?

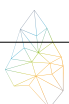
Als voorbereiding moest iedere deelnemer een Management Drives test invullen, waarna ze een reflectief gesprek kregen met een Management Drives-adviseur over hun scores in relatie tot de leervraag.

Tijdens de eerste dag gingen de deelnemers aan de hand van hun profielen met elkaar in gesprek om te ervaren hoe het is om met andere Management Drives kleuren te communiceren. Met acteurs mochten de deelnemers zich vervolgens uitleven met de Drives van hun allergie. Dit leverde zeer boeiende interacties op. Vooral ook omdat deze groep vooral wil doen en ervaren.

De ochtend van de tweede dag mochten de deelnemers casuïstiek bekijken door de brillen van verschillende filosofen onder begeleiding van Frédérique Petit. Dat was een waardevolle invulling om het meervoudig leren kijken te oefenen. Daarna gingen ze in gesprek met diverse projectdirecteuren: Anneloes van Boxtel van het Rijksvastgoedbedrijf, Marjolijn de Gorter-Manhoudt van TenneT, Adri Francken van de provincie Zuid-Holland en Pieter Dijkmeester van Schiphol Area Development Group. Het was boeiend om te zien hoe deze directeuren werden bevroegd op hun eigen waarden.

Rijkswaterstaat 5 | Rijksvastgoedbedrijf 4 | ProRail 3 | Gemeente Amsterdam 1 | Gemeente Rotterdam 1 | HWBP 2

Alumniprogramma's en activiteiten

INHOUD

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

SAMENWERKEN MET DE MARKT

PROJECTENNETWERK

NEERLANDS DIEP

DOORKIJK

Nd BRUG 16

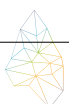
Alumni bijeenkomst

Brug 16 is een enthousiaste groep. Een van de deelnemers werkt nu voor de gemeente Maastricht. Dat maakte dat ze afreisden naar het zuiden voor de terugkomdag.

+

7
OKTOBER

De alumni kregen presentaties over de Groene Zoom: de gebiedsontwikkeling boven de A2 tunnel in Maastricht. Ook werden ze met een bezoek meegenomen in een uitgebreid verhaal over de ENCI, een oude mergelgroeve en cementfabriek aan de rand van Maastricht, waar men nu hard nadenkt over een herbestemming.

INHOUD

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

SAMENWERKEN MET DE MARKT

PROJECTENNETWERK

NEERLANDS DIEP

DOORKIJK

Nd BRUG 15

Alumni bijeenkomst

Brug 15 organiseerde een vol maar interessant programma in Amsterdam als terugkomdag voor alle deelnemers.

17
OKTOBER

Thema van de dag was: "hoe ga je om met tegenslagen in je project?". Daarna volgde een vol programma. De deelnemers startten bij het bezoekerscentrum Kademuren en Bruggen in Amsterdam en daaropvolgend kregen ze een presentatie van Ton de Rijke over de Entree en de fietsenstalling, met een bezoek aldaar. In de middag waren de deelnemers te gast bij de Singelgrachtgarage. Bij de afsluitende borrel was er de ruimte om bij te praten. Het valt op hoe enthousiast deze alumni blijven en hoe veel kennis men wil opsnuiven.

Nd BRUG 17

Alumni bijeenkomst

De alumni van Brug 17 bezochten onze hoofdstad om samen te leren tijdens de terugkomdag.

9
DECEMBER

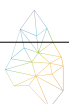

Laurens Wever, een alumnus uit deze groep, vertelde over de complexiteit van zijn project om in hartje Amsterdam CS een viaduct te vervangen.

Vervolgens kregen de alumni een rondleiding door de koninklijke wachtkamer door het Rijksvastgoedbedrijf.

Na de lunch hield Martin van de Berg, alumnus uit de groep, een presentatie over zijn aandeel in de innovatieve vernieuwing van de kademuren in Amsterdam.

Tot slot kreeg de groep onder begeleiding van de aannemer een rondleiding op het project van Martin. Mooi om te zien hoe de alumni het programma hebben gevuld met vooral hun eigen projecten.

INHOUD

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

SAMENWERKEN MET DE MARKT

PROJECTENNETWERK

NEERLANDS DIEP

DOORKIJK

MINOR HOGESCHOLEN

Bijdrage in samenwerking met Stichting de Generatie

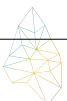
Studenten uit het derde en vierde jaar van de studies technische bedrijfskunde en civiele techniek van de Hogescholen Rotterdam, Amsterdam en Den Haag maken kennis met het gedachtegoed ' Integraal Projectmanagement'.

16
DECEMBER

Deze editie was alweer de derde keer dat Neerlands diep een bijdrage mocht leveren aan de minor. Er waren vier alumni van Nd Brug, Nd Kern, Nd Top en Nd Digitaal Leiderschap te gast, die met kleine groepjes studenten actuele casuïstiek deelden. Dat leverde energieke en betrokken gesprekken op met inspirerende inzichten.

Voor de studenten is deze uitwisseling een mooie inkijk in wat je kunt tegenkomen als je in de publieke sector gaat werken. Voor de alumni en ons als Neerlands diep biedt de uitwisseling een kijkje in de belevingswereld van een nieuwe generatie.

Teamprogramma's en activiteiten

INHOUD

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

SAMENWERKEN MET DE MARKT

PROJECTENNETWERK

NEERLANDS DIEP

DOORKIJK

REGIECARROUSEL

Maatwerkbijeenkomst met programma ERTMS

Op initiatief van Wim Knopperts van ERTMS (European Rail Traffic Management System), organiseerden we een maatwerkbijeenkomst om drie programmateams uit het Nd Projectennetwerk met elkaar kennis te laten maken en een kijkje te geven in de wereld van ERTMS.

6
OKTOBER

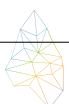
De teams van ERTMS, het Hoogwaterbeschermingsprogramma en Oranje Loper ontmoetten elkaar in het Railcenter in Amersfoort, waar ze elk iets over hun programma vertelden.

Op verzoek van ERTMS organiseerden we een mini-atelier over regievraagstukken. ERTMS is een nieuw treinbeveiligingssysteem waarbij technische spoorintelligentie voor de beveiliging naar de trein en de bijbehorende infrastructuur wordt gebracht. De opgave van het programma is groot en complex en regie voeren over de tientallen partners is een uitdaging. Tijdens de sessie kwamen vanuit ERTMS verschillende vraagstukken op tafel rond dit thema, die de deelnemers in gemengde groepen bespraken.

De deelnemers waren enthousiast over de vergelijkbaarheid van de vraagstukken van de programma's en de gelaagdheid die je in korte tijd in gesprek met elkaar kunt bereiken.

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat 5 | HWBP 4 | Gemeente Amsterdam 5

INHOUD

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

SAMENWERKEN MET DE MARKT

PROJECTENNETWERK

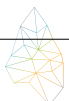
NEERLANDS DIEP

DOORKIJK

<p>Nd ATELIER</p> <p>Project Aanpak Ring Zuid Groningen Voor het projectteam van Aanpak Ring Zuid Groningen (ARZG) van Rijkswaterstaat, provincie Groningen en gemeente Groningen, organiseerden we een Nd Atelier met collega's uit het Nd Projectennetwerk.</p>	<p>31 OKTOBER</p>
+	
<p>"Hoe kan ARZG het beste werken tot de geplande oplevering over 2 à 3 jaar?" werd als centrale vraag gesteld in het Nd Atelier. Het project kent een geschiedenis met grote verliezen en vertraging. In de ochtend deelden de teamleden van het ARZG-projectteam hun beelden van het project met elkaar.</p> <p>In de middag sloten de collega's aan, die na een introductie over het project in gemengde groepen verder praatten over verdiepingsthema's zoals samenwerking, veiligheid en financiën. Vanuit de verschillende groepen kwamen vergelijkbare conclusies over de noodzaak tot uitzoomen en de noodzaak van het vinden waar het al goed gaat, om juist daarop voort te bouwen.</p> <p>Uit de feedback bleek grote waardering van het projectteam: het atelier had nieuwe energie en perspectieven gegeven. De wens is uitgesproken om binnen een jaar een vervolg te organiseren.</p>	
<p>Rijkswaterstaat 10 Rijksvastgoedbedrijf 1 ProRail 1 Gemeente Amsterdam 2 Overig 2</p>	

<p>Nd ATELIER</p> <p>Alliantieatelier PHS Den Bosch-Vught Voor project PHS Den Bosch-Vught van ProRail organiseerden we een Nd Alliantieatelier om collega's uit het Nd projectennetwerk mee te laten denken over de aanbesteding van de beoogde alliantie.</p>	<p>1 NOVEMBER</p>
+	
<p>Met ervaringen uit eerdere ProRail-allianties, adviezen van een interne werkgroep en uit een marktconsultatie, is het voornemen om de alliantie voor project PHS Den Bosch-Vught in twee stappen aan te besteden. De collega's, waarvan verschillende met alliantie-ervaring, dachten in dit atelier kritisch en opbouwend mee.</p> <p>Het gesprek ging over hoe ze de alliantie het beste kunnen inrichten en wat ze wel en niet onderdeel maken van de alliantie. Maar het ging ook over het belang van uitzoomen: hoe zetten we het project en de samenwerking neer? Focussen we op het mooie werk of willen we vooral de kosten beheersen? Dat zou leidend moeten zijn voor het contract.</p> <p>Het projectteam gaf aan zinvolle adviezen te hebben gekregen die ze voor het einde van het jaar gaan verwerken in een plan.</p>	
<p>Rijkswaterstaat 2 ProRail 5 Waterschappen 2 Gemeente Amsterdam 1 HWBP 1</p>	

<p>Nd PROJECTPATRONEN</p> <p>Reflectiesessie In deze online reflectiesessie bliken we met de deelnemers terug op de laatste large scale sessie.</p>	<p>mrt '22 jun '23</p>	<p>3 NOVEMBER</p>
+		
<p>In de aanloop naar deze tussentijdse online reflectie hebben we de kerndeelnemers gebeld om hun ervaringen op te halen van de eerste large scale werksessie met de ontwikkelteams. Deze waren bijzonder positief. Tijdens de online reflectie hebben we deze deelnemers niet expliciet de ruimte geboden om deze ervaringen ook met elkaar te delen. Wel hebben we vanuit de narratieve methode hen gevraagd om een verhaal te schrijven over een ervaring tijdens of na de large scale sessie en deze in breakout rooms aan elkaar voor te lezen.</p> <p>Soms lopen sessies anders dan bedoeld. Naderhand bleek dat de opzet en uitwerking van deze online reflectiesessie bij de deelnemers niet goed was gevallen. Online met elkaar reflecteren wordt binnen dit programma als onprettig ervaren. Je zou kunnen zeggen dat de online reflecties onvoldoende bijdragen aan de onderlinge verbondenheid, die de deelnemers juist als zeer inspirerend ervaren.</p> <p>Op basis van deze signalen hebben we besloten de tussentijdse reflecties voortaan live te doen.</p>		
<p>Rijkswaterstaat 8 Rijksvastgoedbedrijf 1 Gemeente Amsterdam 1</p>		

INHOUD

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

SAMENWERKEN MET DE MARKT

PROJECTENNETWERK

NEERLANDS DIEP

DOORKIJK

Nd ATELIER17
NOVEMBER**Nd Omgevingsatelier voor Renovatie Paleis van Justitie Den Haag**

Voor het project Renovatie Paleis van Justitie in Den Haag organiseerden we een Nd Atelier om hen inzicht te geven in de ruimte die er is om de omgeving te betrekken bij het project en hoe je dat succesvol organiseert en concreet aanpakt langs de lijnen van de omgevingswet.

Deze middagsessie was opgebouwd uit een aantal stappen om het projectteam en directe stakeholders van het Paleis van Justitie te helpen. Doel was hen naar huis te laten gaan met een aantal concrete adviezen, tips, suggesties en aanbevelingen voor de inrichting en uitvoering van het thema 'omgeving en participatie' voor hun project. Dit deden ze samen met 10 mensen uit het Nd Network die allemaal op een bepaalde manier betrokken zijn bij het thema omgeving in projecten.

De focus op het thema omgeving bleek al omvangrijk genoeg voor deze middag. Het was een sessie met een betrokken team, veel uitwisseling en meedenkkraft van alle aanwezigen. Het team heeft behulpzame adviezen en meer inzicht gekregen in hoe zij nog actiever de omgeving kunnen betrekken bij hun project, de impact van die betrokkenheid en wat ervoor nodig is om dat concreet te organiseren. De andere aanwezigen zijn op hun beurt geïnspireerd en gespiegeld op verbeterkansen voor hun eigen projectomgeving.

Nd PROJECTPATRONEN24
NOVEMBER**Large scale werksessie**

De tweede large scale werksessie vond plaats op 24 november. Verrassend veel nieuwe gezichten, waar we het programma op hebben aangepast.

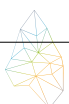
Het was opvallend hoeveel nieuwe deelnemers waren aangeschoven tijdens deze tweede large scale werksessie. Het programma borduurde inhoudelijk voort op de vorige werksessie. Nu waren de hoofonderdelen: nieuwe bodem creëren (vanwege het grote aantal nieuwe mensen), verdiepen op drijvende krachten en interveniëren op het patroon.

We hadden opnieuw Jaap Schaveling, hoogleraar Samenwerking & Leiderschap van de Nyenrode Business University, uitgenodigd als inspirator. De aangereikte interventiemogelijkheden zaten op twee niveaus: oprekken van het referentiekader en experimenteren met ander gedrag. Voor het eerste niveau heeft Hans Ruijter iets verteld over narratief veranderen. Voor het tweede niveau hebben de teams een doelanalyse gemaakt, die inzicht geeft in bestaand gedrag en wensgedrag over en weer.

We hebben in het programmaontwerp veel aspecten uit de feedback van 29 september meegenomen. Zo was er bijvoorbeeld meer tijd voor dialoog, waren er geen papieren hand-outs meer en was er veel meer gelegenheid voor kruisbestuiving tussen de verschillende tafelgroepen. Omdat we wisten dat verschillende teams zich in een verschillend tempo ontwikkelen, hebben we de mogelijkheid tot kruisbestuiving facultatief gemaakt: het was dus mogelijk, maar niet noodzakelijk.

In de feedback op deze sessie komt de behoefte aan kruisbestuiving opnieuw aan de orde, maar dan met de wens om hier meer structuur aan te geven, omdat het anders niet werkt. Interessant om te onderzoeken welk patroon hieronder ligt: ons uitgangspunt van eigenaarschap bij de groep leggen, pakte toch anders uit dan we hadden gedacht.

Rijkswaterstaat 34 | ProRail 6 | Gemeente Amsterdam 5 | Overig 8

INHOUD

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

SAMENWERKEN MET DE MARKT

PROJECTENNETWERK

NEERLANDS DIEP

DOORKIJK

Nd ROJECTPATRONEN

15
DECEMBER

Tussenevaluatie

Voor het einde van het jaar deden we een tussenevaluatie met de deelnemers van Nd Projectpatronen.

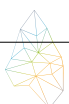
De vooravond van de kerstperiode vormde een mooi moment om met de 11 kerndeelnemers eens terug te kijken op het verloop en de effecten van het programma tot nu toe.

De deelnemers gaven bijvoorbeeld aan dat de opzet van het programma de voorwaarden heeft geschapen om het goede gesprek te voeren. En dat het programma zorgt voor 'neutraal terrein' waarop de deelnemers gelegitimeerd tijd vrijmaken voor contact en reflectie.

Er werd ook aangegeven dat de praktijk weerbarstig blijft en dat dit een aanpak is van kleine stapjes vooruit en soms ook weer een stapje terug.

Uit de verschillende verhalen maken we op dat in deze fase van het programma al diverse kraakjes zijn gezet in de patronen waar deelnemers mee te maken hebben. Vaak zijn dit kleine veranderingen met grote effecten. Maar soms is het taai en blijft het taai.

Rijkswaterstaat 6 | Gemeente Amsterdam 1

Activiteiten voor ons netwerk

INHOUD

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

SAMENWERKEN MET DE MARKT

PROJECTENNETWERK

NEERLANDS DIEP

DOORKIJK

NEERLANDS DIEPGANG

Transformatie vastgoedportefeuille Defensie

Deze diepgang was geadopteerd door Guido Hagemann. Hij is programmadirecteur bij Rijksvastgoedbedrijf.

+

3
NOVEMBER

Defensie en Rijksvastgoedbedrijf werken aan volledige revitalisatie van de vastgoedportefeuille. Dat zijn ruim 10.000 gebouwen op 350 kazernes. Dit gaat niet alleen over achterstallig onderhoud, het gaat ook over de opvattingen over hoe mensen geleverd zijn en het omgaan met de toename van personeel en materiaal. De ambitie is om deze transformatie in 15 jaar te realiseren.

De gespreksrondes gingen over hoe effectief op te schalen en te organiseren in de eigen organisatie en hoe te komen tot een samenwerking met marktpartijen. Meer dan genoeg stof tot uitwisseling.

Rijkswaterstaat 6 | Rijksvastgoedbedrijf 3 | ProRail 2 | HWBP 1

Nd SOCIËTEIT

De academische blik van... Wim Leendertse

Wim Leendertse, hoogleraar Management in Infrastructuurontwikkeling aan de Rijksuniversiteit van Groningen en senior-adviseur bij Rijkswaterstaat, betoogde in deze Nd Sociëteit om meer in samenhang te werken aan ruimtelijke opgaven.

+

1
DECEMBER

De transitie van het sectorale denken naar werken vanuit een gebied, samen met alle belanghebbenden, is een actueel onderwerp. Het levert verschillende spanningen op, in onder meer de opdracht, de sturing en (het proces van) de samenwerking met stakeholders. Dat we meer moeten gaan denken en werken vanuit gebiedsperspectief, vraagt om een cultuurverandering, volgens Wim Leendertse.

Helene Moors houdt in haar project de integraliteit voor ogen, zeker als er iets fout gaat. De Blankenburgverbinding is een van de elementen die voortgekomen is uit de gebiedsgerichte verkenning 'Rotterdam Vooruit', met de ambitie om een duurzaam vestigingsklimaat voor de Rotterdamse regio te ontwikkelen. Helene kijkt in haar praktijk steeds terug en vooruit, in verschillende abstracties: hoe is de wereld veranderd en bereiken we nog steeds het (integrale) doel dat we voor ogen hadden?

Een aantal deelnemers namen deel aan het gesprek, door eigen ervaringen en dilemma's uit hun praktijk te delen. Verschillende deelnemers gaven aan dat zij aan het denken gezet zijn door deze sessie.

36 deelnemers

Samenwerken met de markt

INHOUD

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

SAMENWERKEN MET DE MARKT

PROJECTENNETWERK

NEERLANDS DIEP

DOORKIJK

DE VERBINDERS

24
OKTOBER

Zesde reflectiesessie maatwerkprogramma Afsluitdijk

Aan de slag met Resilient Partnership en de narratieve methode om de (samenwerkings)cultuur te veranderen.

Hans Ruijter, Programmadirecteur Zuidasdok bij Rijkswaterstaat was te gast tijdens de zesde reflectiesessie. Zijn verhaal over Resilient Partnership en de narratieve methode om de (samenwerkings)cultuur te veranderen sprak aan. De deelnemers zijn hier ook mee aan de slag gegaan. Hans kwam op een goed moment. Eind van het jaar zouden een aantal dragers van de nieuwe samenwerkingscultuur bij Levvel afscheid nemen. Het was dus zaak om de opgebouwde cultuur te bestendigen. Daarvoor hebben we de narratieve methode geïntroduceerd: het verzamelen en verspreiden van verhalen waarin deze cultuur tot uiting komt.

Ondertussen verliep de samenwerking goed. In de maandelijkse voortgangspresentatie stonden steeds meer onderdelen op groen. Beide teams straalden rust en vertrouwen uit, wat aangaf dat ze aan de vooravond van de beschikbaarheidsdatum redelijk in control leken te zijn.

Rijkswaterstaat 6 | Aannemers 5

DE VERBINDERS

7
DECEMBER

Zevende reflectiesessie maatwerkprogramma Afsluitdijk

Een bijzondere bijeenkomst over veiligheid binnen het project na recente ontwikkelingen.

Op 17 november vond de voorlaatste Verbinders-sessie van het jaar plaats. Het was om meerdere redenen een bijzondere bijeenkomst. Het eerste onderwerp op de agenda was veiligheid omdat een paar weken eerder een duiker dodelijk verongelukte op het werk. Er ontspon zich een gesprek over hoe nu verder: zo snel mogelijk weer 24/7 diensten gaan draaien om de planning te halen of terug naar dagdiensten, omdat dat veiliger is?

Tijdens het gesprek werd heel goed zichtbaar hoe de referentiekaders van de betrokkenen aan tafel werden opgerekt. Je zag het ter plekke gebeuren, dat ferme standpunten door de verschillende andere geluiden en perspectieven die ter tafel kwamen aan kracht verloren en dat er bij betrokkenen ruimte ontstond om hun eigen perceptie van de werkelijkheid te heroverwegen.

Ter afsluiting van de sessie vroegen we alle aanwezigen om een keuze te maken tussen een groene, gele of oranje post-it om de kwaliteit van de huidige samenwerking te duiden. Dit deden we op verzoek van Levvel, omdat zij de tevredenheid over de samenwerking één keer per maand moeten meten. Iedereen had de kleur groen gekozen.

Wij waren als begeleiders erg onder de indruk, niet alleen van wat hier aan tafel gebeurde, maar ook van de geweldige prestatie die dit team en de rest van de projectorganisatie dit jaar heeft geleverd om de beschikbaarheidsdatum te halen.

Rijkswaterstaat 5 | Aannemers 8

DE VERBINDERS

7
DECEMBER

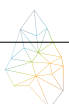
Achtste reflectiesessie maatwerkprogramma Afsluitdijk

De laatste reflectiesessie van 2022 ging niet door vanwege vorst en gladheid.

Dat de sessie werd afgeblazen kwam de diverse betrokken teamleden niet slecht uit, omdat ze nog vol aan de bak waren om met de laatste loodjes voor het behalen van de beschikbaarheidsdatum. Dat is uiteindelijk ook gelukt, een indrukwekkende prestatie.

Rijkswaterstaat 0 | Aannemers 0

Projectennetwerk

INHOUD

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

SAMENWERKEN MET DE MARKT

PROJECTENNETWERK

NEERLANDS DIEP

DOORKIJK

PROJECT RENOVATIE RJJI DEN HEY-ACKER

5
DECEMBER

Nd Introductiebijeenkomst

Per 1 januari 2023 treedt het projectteam van de renovatie van de Rijks Justitiële Jeugdinstelling (RJJI) Den Hey-Acker in Breda toe tot het Nd Projectennetwerk. Met het projectteam werd daarom een Nd Introductiebijeenkomst georganiseerd.

Tijdens de introductiebijeenkomst maakten we kennis en inventariseerden we de zogenoemde kennisparels (wat heeft dit team het netwerk te bieden?) en kennisvragen (wat zou dit team uit het netwerk willen halen?).

Het project heeft twee potentiële grote transitie-uitdagingen: verduurzaming en toekomstbestendigheid. Omdat begin 2023 besluitvorming over de scope plaatsvindt, waaronder over de verduurzamingsopgave, is besloten om het arrangement van deelname aan Nd-activiteiten daaropvolgend te bepalen.

Rijksvastgoedbedrijf 4 | Dienst Justitiële Inrichtingen 2

Neerlands diep

INHOUD

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

SAMENWERKEN MET DE MARKT

PROJECTENNETWERK

NEERLANDS DIEP

DOORKIJK

KLANTENRAAD NEERLANDS DIEP

Ontwikkelingen binnen en buiten de organisatie gaven vorm aan de Klantenraad.

+

12
OKTOBER

Uit het rondje langs de partners blijkt dat zij allen nog zoekende zijn naar de balans in het hybride werken. De onrust in de samenleving is terug te zien in de projectpraktijk: schaarste aan grondstoffen en capaciteit doen zich voelen. Voor sommige partners komen daar nog bezuinigingen bovenop. Verder hebben de leden van de Klantenraad zich vooral gebogen over de wijze waarop zij vorm kunnen geven aan hun ambitie om ontwikkelingen binnen en buiten de eigen organisatie te helpen vertalen in het aanbod van Neerlands diep.

Rijkswaterstaat 1 | Rijksvastgoedbedrijf 1 | ProRail 1 | G4 1

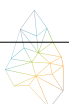
RAAD VAN TOEZICHT NEERLANDS DIEP

Belangrijkste punten op de agenda waren de stand van zaken rondom een nieuwe samenwerkingsovereenkomst, het jaarplan en de meerjarenbegroting 2023-2025.

7
DECEMBER

De leden van de Raad steunen de opzet van de nieuwe samenwerkingsovereenkomst en erkennen dat het belangrijk is om deze in een simulatie te beproeven. Zij verzoeken de Raad van advies deze simulatie uit te voeren. Het jaarplan en de meerjarenbegroting worden goedgekeurd, waarbij nieuwe bedragen voor de jaarlijkse partnerbijdrage worden vastgesteld.

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat 1 | Rijkswaterstaat 1 | Rijksvastgoedbedrijf 1 | ProRail 1 | G4 2

Doorkijk komend kwartaal

INHOUD

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

SAMENWERKEN MET DE MARKT

PROJECTENNETWERK

NEERLANDS DIEP

DOORKIJK

januari
2023

12 januari

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

Nd BRUG 22
Kick-Off

18 januari

ACTIVITEITEN VOOR HET NETWERK

MASTERCLASS

19 januari

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

Nd DIGITAAL LEIDERSCHAP 3
Kick-Off

februari
2023

26 en 27 januari

PROJECTENNETWERK

Nd TEAMS

8 maart

ACTIVITEITEN VOOR HET NETWERK

MASTERCLASS

9 maart

ACTIVITEITEN VOOR HET NETWERK

Nd DIEPGANG

maart
2023

28 maart

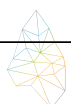
ACTIVITEITEN VOOR HET NETWERK

Nd TOPIC

Nd BRUG 23

Kick-off

april 2023

Afsluiting

INHOUD

INDIVIDUELE PROGRAMMA'S

ALUMNIPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

TEAMPROGRAMMA'S EN ACTIVITEITEN

ACTIVITEITEN VOOR ONS NETWERK

SAMENWERKEN MET DE MARKT

PROJECTENNETWERK

NEERLANDS DIEP

DOORKIJK

Deze rapportage is tot stand gekomen met bijdrage van: **Alijd Bunge, Marjan Lont, Luc Boekesteijn, Hélène Kleijne, Maarten Kraneveld, Steven van Luipen, Wendy Blankert, Jaap Verhoeven, Janine van Oosten en Ellen Visser.**

Redactie: Ellen Visser en Sharon Fisser.

Heb je vragen over deze rapportage, of over de kwartaalrapportages van Neerlands diep in het algemeen? Neem dan contact op met Ellen Visser (Directeur).

ellen@neerlandsdiep.nl

nd PARTNERS

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Rijksvastgoedbedrijf
Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Gemeente Rotterdam

Gemeente Utrecht

Den Haag

**Gemeente
Amsterdam**

ProRail